

ČAJ

Pro chvíle pohody

BŘEZEN 2014

Časopis Autorů Jičínska

TAKOVOU TMU

takovou tmu znám už tisíce let
v oknech svítí světla
ale ani za jedním neseď nikdo
kdo by ti mohl dát odpověď
vezmi mne celého do svých rukou

A On potisící říká:
Učiň ten krok!

Tomáš KOLOC

90

Vážený čtenáři.

v březnovém čísle vítáme jako hosta naší ČAJovny
člena Spolku přátel krásného slova z Hradce Králové

Tomáše Koloce.

Poslal větší množství básnických textů,
původně jsem myslel, že jeho příspěvky budu muset zkrátit,
ale když jsem si Kolocovu tvorbu přečetl,
řekl jsem si, že bude nejlépe,
když budete mít možnost posoudit všechno.
Tomášova poezie si vaši pozornost určitě zaslouží.

Rozhovor tentokrát poskytla naše členka **Eva Jebavá.**

Na Masarykově obchodní akademii v Jičíně
vyučuje cizí jazyky a sama se přiznala,
že: **Vymyslela jsem si i svůj vlastní „cizí jazyk“!**

Tvorbu jičínských autorů
zastupuje moje „historická“ povídka z roku 1994

„Dokud není pozdě“

a **básně Václava Teslíka** z roku 2004.

Aspoň můžete posoudit,
jak jsme psali před dvaceti, resp. deseti lety.

Příjemný první jarní měsíc přeje všem čtenářům ČAJe

Václav

Tomáš Koloc

Narodil se 27. prosince 1977 v Pardubicích, od té doby žil na mnoha místech a po krátké oscilaci v prostotu, vymezeném trojúhelníkem Praha-Brno-Hradec Králové, ukončil toto bermudské bloudění zastavením v Hradci Králové. Tomáš Koloc patří ke spoluzakladatelům královéhradeckého [Spolku](#)

[přátel krásného slova](#), kde působí jako lektor dílny tvůrčího psaní v žánru Poezie a v redakční radě spolkového časopisu Škrabopis. Má za sebou bohatou publikační činnost (Tvar, Reflex, Trnky-Brnky aj.) a vyzkoušel si nejrůznější profese. Je také autorem dvou vydaných sbírek poezie a krátkých próz: *Osek* (Gaudeamus, 2001) a *Někdy je to blízko* (Tvar, 2003). Jeho texty se pravidelně objevují v deníku Britské listy, v týdeníku [Kulturní noviny](#) (především fejetony), měsíčnících [ČiliChili](#) (reportáže a rozhovory) a [Dobrá adresa](#) (literární útvary) a v reklamním magazínu [Šťáva](#) (rozhovory). Příležitostně se uplatňuje jako překladatel, podílel se např. na vzniku českého ekvivalentu knihy Helen Schucmanové *A Course in Miracles* či známé pohádky N. D. Walshe *Malá duše a Slunce*. Přípravuje k vydání také novou sbírku poezie a pracuje na životopisné knize o scénáristovi Jaroslavu Dietlovi. Jeho velkým snem je vydat sbírku reportáží, ve kterých využívá svůj dar objevovat krásu, kde by ji nikdo jiný nehledal.

+

Svět je místo, kde se ti nemůže nic stát
když promneš v prstech velitelství koncentračního tábora
ještě ti v ruce zůstane
plná dlaň Krista
A NĚKDO VYKŘIKL

A někdo vykřikl:
ať se přihlásí ten, na kterém leží mistrova krev
obloha ztěžkla těla všech lidí v zemi zprůhledněla
jediný trestanec na kopci zasvítil modrým světlem viny

HAIKU VLASŮ

Černé vlasy jí stékají
po krku
jako zdi kapličky

VZPOMÍNKA

jsem venkovský sedlák a když se stmívá dýchám řezanku z trav, kukuřici a kmín,
beru si po libosti a za duši se pomodlit neumím,
všechno mě to trápí, jako mlýn, který naprázdno mele sám od sebe,
Bůh ke mně přichází spíš při orání, nežli v kostele,
můj statek je blízko Všetat, poplužní dvůr a nespravený krov,
vím, že mě posedl ďábel, vandrováním usypávám ze zásob,
říkám si, že už nebudu nic nechci, ale jsem nakonec šťastný, jen když vím,
že se večer zas v poli budu bavit se sebou samotným

BÁSEŇ, KTEROU MI VE SNU ŘÍKAL EGON BONDY

padá listí
benzín je čistý
padá děcko
benzín je všecko

VZKAZ

Báseň se musí napsat jenom teď a tady
i zpožděný vlak totiž odjíždí a za dveřmi je tma
a zapsat slova toho, který mluví
můžu jenom já:

Sírka se škrtá a jídlo se jí
jen ve chvíli, která se smrtí sousedí

Z MÉHO ŽIVOTA

Motto: Symboly tohoto týdne

- *Eviččin sen o ostrém železném kole, jakoby z Anny Kareninové*
+ *karta císaře odkrytá v tarotu*

- dívka, rozdrčená koly tramvaje, v den kdy jsem na tu stanici přijel
+ nápis NEUMŘEŠ na stadionu Sparty
- nápis UMŘEŠ na stadionu na Strahově
+ na každé ulici jedno holubí pírkó

Opuštěné průseky staré francouzské písničky
konečky kolejí v trávě vůně rajčatového salátu s pepřem
dívka, s níž jsme si nedovyprávěli příběh, který jsme oba předem znali
betonové domy kovové tyče sádrové obrubníky v pražícím slunci
všechny hříchy tvořící černou vodu, kterou si neseš s sebou
jedna kapka ke druhé Jezero

Skok do něj Plavba studenou vodou
hloubka ve které dřímou
bytosti z vodního masa, které se živí lidskou duší
plavba do trojúhelníku, uprostřed něhož je propast vody

Plaveš do středu a koukáš se dolů na možný zánik
(vzpomínka na dva bratry: ředitele divadla a chlapce s rozdrčeným okem)
záchvat chladu, když se ve studené vodě není do čeho schoulit
peřeje nasládlého bezpečí smrti
touha po jezu tobogánu vodopádu
myšlenka na bahnitou tuňku, v které jde nohama nahmatat dno
proud který se zavíjí dolů a dovnitř
naděje v blesk

PÁTEŘ KOČKY

páteř kočky se propadá
pod mým hlazením
její ocas mi práská přes papír
kousá mi do bot a do nohou
měkký pocit v břiše
pocit dívky, kterou jsem kdysi znal

modlím se k sobě samému
abych svůj obrovský hlad a chuť
na čerstvě zabitě maso světa
překonal

PEVNÝ BOD

Ani chaloupka v lese
s tatínkem a maminkou
Ani kus mýtiny, pole ani trylek ptáka
jen občas prochází oknem z ledu
paprsek
a vypálí v něm díрку

Pevný bod je možná tělo v běhu
a barytonový hlas
který tou dírkou šeptá ven

Dýchej
dýchej víc
radí zvenku slunce
Ale ty slunce zase mluv
protože když se odmlčíš
v studeném tichu se z ledu tvoří nůž

HAIKU ÚPLŇKOVÉ NOCI

chvíli po půlnoci
běhají po sídlišti
mladí ježci

STRACH

jediný ježek
kterého jsem pohladil
zůstává strachy schoulený v trávě

POHÁDKA SVĚT

Hlas,
který ze mně vychází
je silný a čistý jako žlutý zimní čaj
a mléko s medem.

TAKOVOU TMU

takovou tmu znám už tisíce let
v oknech svítí světla
ale ani za jedním neseď nikdo
kdo by ti mohl dát odpověď
vezmi mne celého do svých rukou

A On potisící říká:
Učiň ten krok!

TOUHA

Milé děťátko -
říkám jí hravě-
narodí se nám dítě
které bude kráčet světem lehce
u jeho nohou porostou květiny, které neznáme
v zimě povane z polí vítr
a ono nám pro radost poletí s ním
poplaveme říčkou, na jejímž břehu porostou stromy s dužnatými větvemi
a večer u vysokého ohně
budeme zpívat modlitbu

v restauraci Slunečnice v Plzni
mám pocit, že mi plane v srdci malý červený bod
a žádám spasitele
ať mu dá touhu růst
- aby se to stalo...

vzduch houstne horkou provensálskou hudbou
u stolku
v proutěném křesle
už ve mně uchvacuje touhu...

JAK SI VÍTR SEDÁ NA ZEM

sedíme s Tomem u ohně a pečeme nekvašené placky
má mysl přestává být vykloubená k budoucnosti
mám zavřená ústa a oči, ale když

se začnou zpívat boží jména
křižovatky se na obzoru stékají
a jak si vítr sedá na zem,
promění se v klid

HLAD PO MLÉCE

Pět tisíc let
se cesta zatemňuje.
Na začátku je výkřik.

Hlad! křičí Adam
a Eva mu otevírá svá stehna.
Ale sotva se Adam nasytí,
rozhlíží se, kde by co snědl.

Jíst! zní pralesem, kde jeden přes druhého leží odpočívající stromy,
uřícené hrou.

Jíst!
První lidské slovo ostře rozkmitává les.
výkřik probouzí tisíce svatých zvířat ve větvích,
která přestávají vybírat oříšky ze skořápek,
ulamují si hole, vycházejí z lesa a křičí:
Jíst!

Mají v rukou pevné režné provazy,
kterým se neposlušným ženám dají svázat ruce,
jimiž si svírají strachem sevřená stehna.
A zatímco ženy podléhají a muži si je berou,
nad jejich hlavami se vznáší podivný bílý hlad.
Hlad po mléce!

Hlavní přikázání nikdy nepřestává znít.
Hospodáři zapalují své statky, s nimiž lehá popelem všechno dávné mléko
a s hladovým slovem
se rozcházejí na jih:
válčit,
na západ:
dobývat,

na východ:
směňovat,
a na severu vcházejí do měst, kde se v obrovských krychlových krystalech
ukrývá
jídlo.

Jsem mezi nimi,
když přibíjím jednu z žen za ruce na dveře kostela,
beru do rukou její kotníky, rozpažuji a vcházím do ní

ale

v tu chvíli se všechno uvnitř i vně úplně mění,
vřava naráz uléhá do přízračného klidu, ve kterém
večerní slunce ozáří starou silnici minulosti i budoucnosti,
na níž vidím všechno.

Pohledem zpátky vidím, kolikrát jsme se už setkali a proč,
pozoruji v mnoha variacích jedinou scénu, v níž jsme se tisíckrát
znásilnili, okradli, zavraždili a oplodnili.
Pak (jakoby i tohle už bylo předem napsáno) otáčím hlavou směrem k
silnici budoucnosti,
uprostřed níž stojí malá holčička, hrající si s míčem,
která je jako první předurčena utnout kořeny hladu.

A tak současně s míčem, který holčičce padá z rukou,
zapadá kulička hladu do jamky nasycení.

Spolu vidíme shora naše dvě těla, jak se do sebe zakusují,
holčička zvedá ruce a zastavuje naši rychlost,
hrubost se mění v jemnost, rvačka v objetí,
jeden druhému darujeme své tělo a srůstáme v Ní.

Konečky dvou prstů
malují kruh
po obvodu tvých ňader
a po stále napjatější kůži vystupují na jejich tenké růžové vrcholy,
a ty, která jdeš celou cestu myslíš se mnou,
otevíráš ústa a odpovídáš na mou dosud nevyřčenou otázku:
Dám jí tolik mléka, kolik ještě žádné děťátko nedostalo...

BÍLÝ KVÍTEK

skrz mě na tomto světě tečou jenom básně
otvorem v látce protéká zpráva o mém těle
bílý kvítek se vznáší ve větru, klesá a opět se vznáší

víc než on nejsi

ráno slunce vychází večer zapadá vychází měsíc
kněz zvedá ruce aby požehnal bůh trhne časem
a s hurónským smíchem ho smete s oltáře do noční košile
závěje tají obilí se zvedá student skládá maturitu
ráno v sedm lidé vsedají do autobusů v osm večer běží v televizi film
a já mám stále silnější pocit že jsem tu jen proto
abych svůj bílý kvítek zaostřil do tvaru šípů
a pak ho vystřelil
na jediný cíl

16. LEDNA 1969

jedu tramvají
výhybky napevno spadly do západek
cesta je rovná
každý pohyb má teď eleganci smyslu:
otáčím pomalu hlavou vpravo
a v okamžiku, kdy myšlenka sklouzne dolů
se oči v pohybu setkávají s nápisem,
který mi na ni odpoví

V tuto chvíli se na mě dívá celé kino
sundávám
z plechové krabice odklápěcí víko
a jeho podivně zlostné skřípnutí
udá tón všem divokým husám, schovaným u přejezdu v prosném poli

obloha se zaplní bílými křídly

z plechové krabice
stoupají v rychlé průrvě příchuti zapomenutých slov:

šťavnatý, šťovík, šťáva, štěstí
a všechny dohromady
splývají v hustou vůni,
hutnější, než může unést prázdný žaludek

Ve chvíli osvětlení
se mění směr větru
a jasnost obrazu mi říká,
že jsem opět zahrál stejnou scénu

dusím se přemírou všeho, co jsem kdy měl právo mít
Ježíšova slova jako vagóny
se po dvou tisících let
dávají do pohybu:
první kolemjdoucí mě objímá
a dělí se se mnou o kabát
abych zahlal mráz
který se právě rozfoukal

PODRUHÉ

Jet vlakem rychlostí kroku podzimními alejemi
podvečerní slunce praží do oken
přes všechny vesnice a města, která jsem prospal na cestě tam
bez strachu
z cílové stanice
dýchat
a pozorovat, jak se vlak pomalu plní

ZÁZRAK

Větrná půlnoc
po deseti letech
v jiném městě
mokrý praporec zase bijí do stožárů
a z pekárny voní kynoucí koláče

Miriam
- laskavá paní kuchařka ze školní jídelny
přichází v bílém županu

voní dětskými vůněmi, které jsme nezapomněli
je také vzkynulá
a my cítíme
že ta poslední vůně, která dosud nepřišla

je ve vzduchu

MEDVĚDÍ KRÁLOVNA

Královna přichází v bílém kožíšku
a její náruč je tak velká,
že se v ní schovám celý od hlavy až k chodidlům,
tělo a duše se klidní a zaostřují
A náhle si uvědomuji
že když moje maminka je královna
já musím být Malý princ!

Je to ale jinak nežli v pohádce,
dívám se kolem sebe a vidím,
že všichni kolem mě mají také na hlavách královské korunky

Obracím se na královnu s dotazem:
Maminko, když máš tolik dětí,
jak často k tobě budu moci jít?
A maminka roztahuje ruce od obzoru k obzoru,
bere nás k sobě a říká:
Všichni jste moji jediní
moje náruč je pro vás však příliš horká,
tak jako talíř čerstvě uvařené krupicové kaše
Ale když se tak jako malá medvíďata
krmíte mezi sebou malými lžičkami
z příjemně vlažných okrajů horkého talíře
já stojím ve středu
a huňatý kožich ve kterém vás mám
z vašich hlasů přede píseň

AGRESE

Prosincová půlnoc 2000.
Tiše vjíždím do předvánočního Berlína.

Náš autobus už dvě hodiny jede vesnicí
složenou z malých domečků,
které vypadají jako jehlanovité cukříky značky Bridž,
za jejichž okny blikotají elektrické svíčky a vycpaní Svatí Klausové
a v oranžovém světle luceren,
které v kuželech prýští do setmělého autobusu,
vidím, že se mi zdejší podivný vzduch
vysrážel v dlani
do tvaru
klacku

Odcházejí všechny myšlenky
zrak se podivuhodně zaostřuje dovnitř
a já
(nejsem to já, takový jaký jsem se znal)
s přízračným klidem a smířeností čekám,
co se bude dít.

S každým kuželem světla z ulice pak
přichází poprvé v životě v neřadě formě
pocity.

Radost.

Hrdost.

Vzteky.

Stud.

Strach.

Každý z nich se ukloní jako herec Pruského královského divadla
a s posledním
se všichni promění v barvy přesné vlnové délky, které se před mýma očima
rozlijí v obraz, již představuje
určitou scénu,
o níž vím
že si ji mám pamatovat.

Trvá to dlouho a bolí.

Když cítím, že zas mohu ovládat svou vůli,
zakryju si oči a přeju si, aby klacek tentokrát zmizel
a on se promění v pot, který se mi vstřebá zpátky do těla
v podobě
únavy.

V unikající vteřině
zachytím silou nově nabyté vůle
poslední bdělý pocit.

Je to touha po výchově samuraje
mírumilovné války a mandalových obrazů,
všeslitovného mistra Sun...

MODLITBA NADĚJE

Dej mi sílu,
abych se vrátil k těm
kteří jsou pořád
u mě

TRANSYLVANIA

Zruč nad Sázavou.

Z domů v Okružní ulici vylézají lidé,
mají psí zuby, jimiž
vyrvávají ze zahrádek tulipány,
trhají je a cpou se jejich cibulkami
s vypoulenými obličejí
(My precious!)
vylamují dveře velké bílé krabice
a v dětských kočárkách z nich odvázejí balíky uzených novorozeňat

ještě před obchodem se však pouštějí do sebe
prokusují si krční tepny
(některé ženy chlemtají z krků druhých husí krev)
a z tlapačů nad nimi hlásí zas
umělý hlas:

“Včera, 20.srpna 1968 ve 23 hodin překročila vojska Svazu sovětských socialistických republik...”

*(Modelka na reklamě s nápisem “Pomáhej jí sám ďábel...”
odevzdaně krade značkové boty.)*

Bhaktivédanta Svámí Rudolf Steiner,
který si v tašce na kolečkách veze láhev sodovky
uprostřed betonové cesty potkává
mladého cikánského chlapce,
kterému se po ránu udělalo zle
a aniž promluví, mu říká:
*“...Dobře se, chlapče, dívej,
takhle to vypadá,
když si v rajské zahrádce,
o sobotách a nedělích
postaviš pro radost
labyrint ...”*

HLUBOKO ZASUTÉ

Nadechnu se
odkudsi cítím smažící se olivový olej s oregánem
dýchám zhluboka

ŽLUTÁ

pejsek, který má zadní tlapky na vozíku ze dvou koleček
běží vedle holčičky
a dívá se do slunce

DOPIS PŘÍTELI

Za čtvercem tohoto dopisu
vidím v pozadí řepkové pole, větrný mlýn a dva kopce pokryté mechem
uprostřed polí vede cesta z udusané slámy
po které před chvílí jel dřevěný vozík tažený oslíkem
již vezl vše, co chtěli jsme.
A ten už vidět není...

UPROSTŘED NOCI

uprostřed noci
sedím na židli a štěstím začínám se smát
-Zbláznil jsem se?
-Pst ...!

ZPÁTKY

Zpátky!
Co nejbliž prostředku řeky
co nejbliž středu jezera
Tam, kde se protínají siločáry
proud světla v kulminačním bodu
prosvěcuje všechny praskliny
nejistoty svítí leskle černou barvou
těžiště je vychýleno ven

SETKÁNÍ S PANNOU MARIÍ

(odehrává se strašně /a/ rychle)

Stoproudá dálnice:
metalizová auta z kterých zní nádherně bijící pochodová hudba
kamiony s reklamami na žvýkačku džus a patentní píсты
nákladňák s pískem školní autobus
dodávky dodávající chleba čokoládu a sekanou
pohřební vůz s roztrhanými těly
žlutá cisterna s pivem motocykl Harley Davidson
dvanáctidvéřový kadilak popraveného perského šacha papamobil
hovnocuc
Volkswagen Brouk Johna Lennona Heydrichův mercedes
pištící housátka velorexů trabantů a wartburgů
do jejichž hejna z bočních silnic v nekonečném proudu
prýští
dámská a pánská kola koloběžky a tříkolky
a za jedním pánem na jednokolce který nad tím vším balancuje ve vzduchu
letí houf andělů

paprskem pohledu přes stoproudou dálnici

vidím
cípeček tetelícího se horkého zlatého vzduchu
a cítím Klid
cosi mi říká laskavým ženským hlasem
ale během vteřiny zase vše přelije oceán aut

a dříve nežli stačím sám na něco pomyslet

sama

mi vyjde z očí ještě otázka:

Maminko, co to bylo?

-

To jsem byla já.

FOMŮV DEN

14. 7. 2007

Když poprvé slyšela hlas knížete Igora,
jala se kněžna Zoja psát bratru Fomovi dopis o tom, že se zamilovala,
bratr však její dopis první nepřijal,
neboť jej z božího úradku omylem nejprve poslala knížeti Igorovi.
I potěšila její slova srdce knížete Igora dvojnásob,
neboť v ten den přijal ještě vroucí dopis
od jejího bratra a svého přítele Fomy.

V ten den se žení celý svět
a kníže Foma
vzal svoji matku, kterou několik let neviděl
k příměstskému jezírku obrostlému břízami,
na jehož březích se opalovaly místní kněžny,
jejichž bezstarostná nahá ňadra,
určená k tomu, aby božím dětem po první léta na tomto světě
poskytovala nejnutnější dávku lásky,
rozněžňovala ztvrdlé srdce knížete Fomy.

Plavav přes jezero k blízkému ostrůvku
šlápl kníže Foma u jeho břehu na dno
a objevil větev,
na jejímž povrchu žila celá planeta škeblí.
Některé byly velké jako prst dospělého muže
a jiné, malé jako korálek,
pokrývaly ve velkých koloniích konce větvoví a celá těla větších škeblí.
Když kníže Foma vytáhl větev nad hladinu
všechny škeble překotně žily a vystřikovaly na něj vodu ve větších či
menších proudech.
Foma s údivem pohlédl na celý tento svět,
něžně jej položil zpět ke břehu ostrova,
a stal se opět člověkem...

Slunce pátilo,
po vodě jezdily ve dvou vodoměrky,
vážky a šídla létali ve dvojicích jako dvouplošníky carského letectva
a pářili se.
Slunce bez rozmyslu chrlilo své požehnání a sílu,
a knížete Fomu náhle pohltilo pomýšlení
na srdce královny Ljubov,
srdce, které prorostlo celé její tělo až do konečků prstů,
myslel na její boží pláč, prostotu a něžnost
a jeho tělem prošla temná oblaka,
které roztrhala až myšlenka na zlaté Dítě,
již ze svého srdce s prosbou vystřelil do náruče Panny Marie
ve chvíli,
kdy se jeho bílé tělo zvolna rozpouštělo u pobřeží ostrova.

Po deseti letech když,
podoben Odysseovi,
vystoupil kníže Foma k smrti unaven sám na břeh ostrova Ithaky
byl učitelem božího tance
a ze všech koutů ostrova zněla dávná píseň – píseň jediná.

Jeho srdce naplnila radost,
ale když začal tančit,
ucítil že jej za jednu ruku drží kníže Igor, druhou uchopila kněžna Zoja,
které se držela kněžna Lada, druhé Igorovy ruky kněžna Varvara
a za nimi po obvodu jezera další a další tváře všech těch, které potkal na

své pouti.
Tvořili kruh...

I stál Foma na břehu ostrova, tančil a děkoval Matce za to, že mu pomohla,
aby při hříšné myšlence na královnu Ljubov pomyslel na Dítě,
které teď létalo nad jejich hlavami
a tvořilo ve vzduchu zlatý kruh
uprostřed něhož na vrcholku ostrova
stála Matka a s nimi se všemi
zpívala dávnou píseň Návratu...

PŘÍLIV

Je dobře.
Noc je teplý žlutý čaj,
který se rozlévá
od tebe ke mně,
od vás k nám.

BÍLÁ SOBOTA

Na Velký pátek v půlnoci se probouzím
ve vaně plné vlažné mrtvé vody
do světa symbolů
den nato, co kluci dole na silnici rozřízli živou rybu
hrají v rádiu Vánoční mši toho, kdo nedožil neděli
oranžová dečka, koberec,
oranžové kachličky, oranžová taštička na mycí potřeby
vzpomínka na oranžový sen,
v němž dvě oranžové cisterny s nápisem SABATO
vjíždějí po kolejích do hořlavé továrny
moje oranžová košile Tvůj oranžový svět
Vzpomínka na Štědrý den, kdy jsem jako natištěný oranžový klaun
slezl ze záclon v dětském pokoji
a zeptal se těla, které tam leželo v modré posteli:
“Kdo je Tomáš Koloc?”
a on ležel v té posteli a nevěděl
jak se jmenuje celý tento svět...

ALESPOŇ MALINKOU SNĚHOVOU KYTIČKU

alespoň malinkou sněhovou kytičku
poslat si po řece času
od pramene k ústí ji vyčistí
ode všech mrazů

SEMAFOR

Srpnový podvečer
pod tyrkysovou oblohou
na březích sídliště
ze kterého jsou už jenom z dálky vidět
tři čtyři bílé zuby domečků
a pod číhajícím mořem rozzářené oblohy
žlutá a rudá a zelená

semafor...

CESTÁŘ JOSEF

Jsem cestář Josef a jdu
z Hirschbergu deset mil do Weisswasseru
je sněhová bouře, ale když dojdu domů,
vezmu si znovu čepici, dorazím před hospodu,
oklepu si boty a kabát, skloním se ve dveřích
skrz který slyším veselej chlapskej smích.

1984

Klidné odpoledne
po těžkém životě.
Zedníci na lanech
upevňují mezi okna sídlištní cukrárny
žlutou vývěsní ceduli.

PŘEDLETÍ

předletí
zelený kyselý bonbón jako rybníček
v poli mladého ječmene

ŘEČKOVICKÉ HAIKU

Moje vlasy
křičící hrůzou
ochlazuje vítr stromů

HAIKU ODVAHA

přibouchni dveře
v nichž máš svou porci
otráveného mléka

HAIKU DÉŠŤ

ranní déšť
střecha vagónu se leskne
jakoby sněžilo

HAIKU ROZKOŠE

když začne silně
foukat vítr
rozkoš se promění v moře

HAIKU OKOUZLENÍ

zamrkala
jako když perutě ptáků
bijí do vzduchu

ŠESTÝ ČERVEN

červen dva tisíce dvanáct

Venuše
jako zvětšovací sklo
zapaluje naše srdce

ČERVÁNKY

Nebe se vzdouvá mořskými kosami
a stromy na obzoru vypadají jako tři exulanti
putující do božího Ochranova...

BABIČKA

Tvář, která hledí z městské dlažby.
Podzimní sníh, který je zalitý blátem.
Sousto tvrdého cukroví, které v ústech měkne.

HAIKU NOVÉHO ROKU V NOCLEHÁRNĚ

úplně první hlt
vzduchu
jako čerstvé mateřské mléko

TICHO

Ticho
v metru z lidí zbyly
jenom oči

HAIKU MYSLI

Myšlenky;
kořeny vlasů horké
a konečky studené

sHAIKU BEZRADNOSTI

má sestra - bezradnost
kéž by s mým spánkem přišla
bezedná noc

HAIKU PŘEDVČEREJŠKA

uprostřed remízku
pod padlým jehličím
zamčený zámek

SRPNOVÝ VEČER

Seděl jsem bezradný v kuchyni na okně, když jsem pocítil, že mi na záda
sahá anděl.

Hned potom mě napadlo, že bych měl slézt z okna dolů,
aby anděl nemusel viset nohama ve vzduchu.

HAIKU OČISTY

z dřezu se špinavým nádobím
stéká na zem
pramen vody

ORANŽOVÉ HAIKU

léto
obrazy posunovačů se klepou
v horkém vzduchu

SEN

měl černý oděv
dlaně hlinou nacpané
malinkaté modré žilky stříbrem protkané

chtěl sebe zabít
všecko pro ten černý klobouk
takže tenhle příběh dopoví jen naše “Ne”

URYCHLOVAČ

Co se jim divíte,
že řvou jak zvířata, jako duchové z podsvětí, jako hyeny

Co se jim divíte,
že se uklízejí do jiných světů autobusem z benzínu lokomotivou z perníku
raketou z koksu

Co se jim divíte,
že se perou na ulicích za hudby vyklepávačů popelnic

Co se jim divíte,
že vrhají svá mláďata
za jízdy natřísknutou podzemní drahou
do tmy zhasnutého vagónu a na pochcanou podlahu
a pak je vlečou po zemi domů na pupeční šňůře

Jak se narodily ony?

V HEJNU BÍLÝCH VRAN

V hejnu bílých vran letět železným tunelem na porážku
zezadu vidím, jak předním řadám stroj uřízl křídla
takže padají do jezírka s vroucím olejem

potom se jezírko ochladí
tunelem přiběhnou řeznické dělnice
loví mrtvé vrány z oleje, šklubou je, čistí a porcují

nakonec se maso uloží do chladících boxů
a dělnice odcházejí domů

rozprostřou uprostřed pokoje svou širokou sukni
a na ni si posadí děti s očima, které jim říkají
Maminko, zmáčkni mě, mně se chce žít!

v tu ráno jako když boží syn vzal vraha za ruku
vytéká z tisknutých tělíček tma

Vymyslela jsem si i svůj vlastní „cizí jazyk“!

Rozhovor s Evou Jebavou

Eva Jebavá je dlouholetou členkou LiSu, ačkoliv sama nemá literární ambice, stala se dobrou duší spolku. Pomáhá organizovat kulturní akce, sama na nich vystupuje, ale třeba i zasedá v porotě a vůbec patří k těm aktivním, kteří přiloží ruku k dílu, kde je potřeba. A tak jsem ji oslovil s žádostí o rozhovor nejen o literatuře, ale třeba i o výuce cizích jazyků, neboť Eva učí angličtinu a ruštinu na Masarykově obchodní akademii (MOA) v Jičíně, cestování, dnešní mládeži a

vůbec životě kolem nás.

- Předně se zeptám, jak jsi se ocitla v Jičíně? Pokud si dobře pamatuji, pocházíš z Moravy?

Ano, pocházím přímo z Ostravy a dlouho u mne přetrvával akcent. Po gymnáziu jsem šla studovat jazyky na Filozofickou fakultu UJEP Brno. Tam jsem poznala svého českého manžela a hned po promoci jsem se odstěhovala za ním. Učila jsem v Turnově, Kopidlně a konečně když synové povyrostli, jsem se dostala do Jičína. Tam jsme mezitím postavili dům a osamostatnili se tak od rodičů. Poznala jsem ve zdejším kraji vesměs hodné lidi.

- Vystudovala jsi cizí jazyky, vlastně tě jejich výuka živí. Měla jsi už v mládí jasno, co chceš v životě dělat a splnily se tvoje představy?

Vybavuji si své odpovědi do dotazníků o budoucím povolání – květinářka, letuška, učitelka. Často jsme si hráli „na školu“ a mne bavilo si organizovat

kamarádky a zadávat jim cvičení a úkoly. Ráda jsem vyráběla pomůcky pro výuku a vymýšlela stolní hry. Vymyslela jsem si i svůj vlastní „cizí jazyk“, ve kterém jsem si doma zpívala. Motivací k učení mi byli děda s babičkou, kteří kdysi před námi dětmi začali mluvit schválně německy, když potřebovali, abychom jim nerozuměli. Takže mé představy se vlastně splnily. Navíc léta se starám o zelenou výzdobu v naší škole.

- Jak jako Češi zvládneme cizí jazyky? Říká se, kolik jazyků znáš, tolikrát jsi člověkem, ale nebylo by někdy lepší, naučit se pořádně jeden cizí jazyk, než se učit víc a nenaučit se nic pořádně?

Jazyk zvládne ten, kdo opravdu chce a potřebuje ho a věnuje mu dost času. Řeklo by se, že toho času mají dnes děti od 3. třídy dost a dost na dva cizí jazyky už na základní škole. Ale mnohdy se to zvrtně či zadrhne a je pravda, že ani na střední škole neznají žáci ty dva jazyky pořádně. Úmysl ministerstva je dobrý, leč já pozoruji, že mládež si ani nechce zatěžovat své hlavinky, jakoby byli zablokovaní a bránili se přílivu nových slovíček, gramatiky, informací o jiných zemích vůbec. Někdy neznají ani pořádně češtinu, tak co pak s cizím jazykem....

Možná by u někoho jeden cizí jazyk znamenal více, je to asi individuální.

- Jaká je dnešní mládež, když porovnááš s dobou, kdy jsi ty navštěvovala školu? Závidíš dnešním maturantům něco? A setkáváš se s bývalými absolventy na abiturientských večírcích? Jak vzpomínají na školní léta?

Já jsem školu vždy milovala, chodívala jsem v srpnu připravovat třídu s třídní učitelkou. Ráda jsem i školu reprezentovala na různých soutěžích. Dnes si žáci ani na střední škole moc neváží svého prostředí a jen někteří jsou ochotni udělat něco navíc.

Dnešní studenti v jádru možná moc odlišní od nás nejsou. Mají rádi legraci, recesi, zábavu, ale někdy jen to a těch svodů, lákadel je na ně příliš mnoho. Nedovedou si nic odříct. My jsme

byli vedeni k tomu, že nejdříve je práce a pak zábava. Oni myslí obráceně a ještě jsou dost líní. Maturantům nezávidím, ale byla bych sama k sobě náročnější než oni. Vždyť už se odstoupilo od zadávání „vyšší úrovně“ v didaktických testech a písemné práci z českého i cizího jazyka. Maturita státní je dnes nastavena tak, aby ji všichni udělali. To já bych brala jako výzvu si zvolit tu vyšší úroveň. Dnešní žáci jdou cestou nejmenší námahy, nejlépe bez přijímacích zkoušek na všechny střední i vysoké školy.

Na abiturientské večírky už nechodím, zapomínám jména. Ale milá jsou setkání na plesech MOA, kde se k nám rádi hlásí i bývalí problémoví žáci a

dnes úspěšní vysokoškoláci či manažéři.

- Víš, že MOA má kontakty se zahraničními studenty. Můžeš nám tuto spolupráci více přiblížit? A jak se zahraniční mladí lidé cítí u nás? Co je zajímavé nebo naopak odrazuje?

V roce 2013 po deseti letech skončila výměna se školami v Holandsku a Belgii. Po revoluci to ale byla vzácná příležitost poznávat cizí rodiny, země, cizí jazyk v praxi. Skupinky dalších studentů pobývaly i v Itálii, Polsku, Slovensku, Helsinkách a rádi na to vzpomínají. Vždy byla ta výměna spojena s nějakým projektem na poznávání jiné kultury pod názvem Comenius. Studenti byli překvapeni množstvím hradů, zámků, ale též supermarketů u nás. V prvních letech mívali o nás i zkreslené představy, kde a jak žijeme. Někteří mladí cizinci byli i dost rozmazlení, hluční, kouřili a byli líní vyjít pěšky třeba na Ještěd. Obdivovali vybavení naší školy. Zájmy mladých na obou stranách byly podobné – zábava, diskotéka, nákupy, počítače.

My učitelé jsme si všimli, že rodiče žáků v Belgii byli více zapojováni do života školy i do organizování studentské výměny.

- S cizími jazyky souvisí i cestování, poznávání cizích krajů, které je pro tebe o to lehčí, že se výborně domluvíš. Kde se ti na cestách po světě nejvíce líbilo? Kde bys event. i mohla žít? A kde jsi vůbec byla nejdál nebo kam bys ráda ještě podívala?

Za mých studií a po nich se cestovalo jen do Bulharska, Rumunska a NDR. Já jsem si potřebovala vyzkoušet jazyky i v jiné cizině, a tak jsem na devizový příslib vyjela i do Francie, NSR, Anglie a Walesu. Teprve před čtyřmi roky jsem byla poprvé na Jadranu a byla nadšena pohledem na pohoří Biokovo při plavání v moři. Líbil se mi Dubrovník, stejně jako kdysi Benátky, Verona, Capri, Vesuv či Istanbul v Turecku. Nejdále na severu jsem byla ve Stockholmu, na východě asi v Krasnodaru a Soči (při studiu ruštiny). Doufám, že se ještě podívám do Řecka a Španělska. Do ciziny i do různých oblastí ČR jsem se podívala i s Klubem českých turistů – na jih např. do Provance . V cizině bych asi žít nemohla a teď už ani nechtěla. Jsem fixovaná na rodinu. Ale lituji, že jako studentka jsem nemohla pracovat třeba jako au-pair.

- A co tě vlastně přitáhlo k nám do literárního spolku?

Do LiSu mne kdysi po mém rozvodu přivedl prochor. Asi mne oslovil, jak to umí jen on, na nějaké kulturní akci na bráně a já mu pak šla pomoci organizovat pohádkový festival a zašla i do knihovny. Potřebovala jsem

tehdy nějaké spřízněné duše po prožité zradě a zklamání. Vážila jsem si přízně mnoha literárních tvůrců, kteří dokázali psát při své normální práci. Bavilo mne setkávání v knihovně, čtení doporučených knih, korektury, autorská čtení.

- Jaké knihy a kteří autoři patří k tvým nejoblíbenějším?

Hodně jsem četla ženské romány D. Steelové, Joy Fieldingové, Jackie Collinsové, kde jsem hledala inspiraci po rozvodu. V poslední době přicházím na chuť severským detektivním románům (Larson, JoNesbo), i když jsou někdy dosti drsné.

Dobře se mi četly i romány Dana Browna či drobné věci R. Fulghuma i jeho syna. Vyloženě jednoho autora nepreferuji. Líbí se mi i Dick Francis. Také s chutí přečtu i životopisy slavných herců, hereček či jiných slavných lidí. Líbí se mi i styl Haliny Pawlovské.

- Kultura není jen literatura. Co třeba divadlo, koncerty, výstavy? Je Jičín město kulturní?

Myslím, že Jičín se stará o kulturní vyžití svých občanů. Já mám už léta předplatné do divadla a vážím si toho, že sem přijíždějí umělci z Prahy, Hradce, Boleslavi i Liberce. Občas zajdu i na alternativní divadlo na bránu nebo do K-klubu nebo při pohádkovém festivalu. Vernisáže stihnu jen málokdy, ale pak si v klidu projdu každou výstavu v galerii nebo muzejní chodbě. Ale i výstavu vláčků nebo minivýstavky v knihovně. Koncertů z různých žánrů je v mém městě rovněž hodně, musím už víc vybírat, někdy to je náročné i finančně. Krásné byly i adventní koncerty a houslové koncerty Koláčných, pořádané v Porotním sále nebo i v Lodžii. Někdy vyjedu za kulturou i za hranice Jičína třeba do Česova, Železnice, Lomnice, Paky, Vrchlabí nebo Hradce.

- Přece jenom mně to nedá, abych se nezeptal, jestli jsi někdy v minulosti zkoušela jako autorka napsat třeba báseň nebo povídku? A jestli ne, jestli tě někdy neláká sama něco literárně vytvořit?

Ano, za studií jsem psala snadno docela pěkné slohy. Účastnila jsem se různých literárních i recitačních soutěží v českém, ruském i anglickém jazyce. Do šuplíku jsem též něco psala, spíše povídky, ale nikdy s tím nevyšla ven, jsem introvert. Ani nyní nemám ctižádost se prosadit na literárním poli. Možná, že v důchodu bude na něco čas. Zatím jen obdivuji a podporuji členy kroužku LiS a DIV. Občas s nimi vystupuji v literárně hudebních pořadech.

Za rozhovor poděkoval Václav

Václav FRANC: DOKUD NENÍ POZDĚ

Vlak konečně nabral dech. Lenka se zmenšovala a zmenšovala. Jako básník co se chtěl stát trpaslíkem. Lenka se ale určitě trpaslíkem stát nechtěla. Možná litovala, že odjíždím. Oslava

dopadla jako připálený dort. Moje dívka splynula s nádražím. Promrzala ve studeném podvečeru na krystalky ledu. Mám ji na svědomí.

Vagón zaplnili cestující přiměřeně sobotnímu podvečeru. Na sedadle předemnou se usadila mladá rodinka. Maminka docela ušla. Holčička s kouzelnými culíky, tváře mrazem pomalované do růžova, pobíhá mezi rodiči a hlasitě se dožaduje pozornosti. Spal bych. V práci nepříjemnosti, v telce olympiáda. Dřív než o půlnoci se do pelechu nedostanu. Z pátku na sobotu jsme s Lenkou usnuli po druhé hodině.

První zastávka. Přistupuje starší paní. Babička. Možná kouzelná. Šátek pod bradou na uzel. Dlouhý zimník míří ke mně. Škoda, že nemám buchtu. Splnila by mně tři přání.

Co to mám na zádech? Raneček!? A buchtu. Doufám makový, Lenka mně vypoklonkovala nadobro s ranečkem na cestu do světa.

"Panáčku, mám hlad, nedal bys mně taky jednu buchtu?" stařenka prosí očima.

"Ale klidně, třeba dvě," doma mě vychovali dobře.

Babička se usměje : "Za to, žes mně nabídnul buchtu, splním ti tři přání!"

"Tři přání? Tři přání...," mumlám si. Co bych si vlastně přál? Co si lidi přejou nejvíc. Zdraví?! Peníze?! Úspěch?! Nebo aby se Lenka udobřila .

"Babičko, neurazte se, ale já nevím, já jsem...," rozpačitě breptám. Co takhle Pytlíčku, otřes se? Vyhnul bych se přáním. A peníze jsou jistota. "Víte, babičko, já bych raději..."

"Sašo, to nesmíš!"

Probudil jsem se. Babička pryč. Přání pryč. Pytlíčku, otřes se pryč. Holčička s copánky si mě pozorně prohlíží. Maminka se omluvně usmívá. Kývu, že se nic nestalo.

Holčička se stáhne do ulity, ale na sedadle dlouho nevydrží. "Výšel zájčik poguljať ... vybegájet priamo v zajčika...," žvatlá. Volyňští Češi. Přijeli v jednadevadesátém. Holčička se narodila v Čechách nebo ji hrozně malinkatou, v peřince, přivezli. Jaký to musí bejt, odejít stovky a tisíce kilometrů od domova? A hledat nový domov?

Na zastávce vystupuji s Volyňákama. Mluví slušně česky, ale... jak dlouho bude trvat než je přijmeme mezi sebe. Bez nálepek. Venku vládne tma. A hlavně zima. Když jsem se loučil s Lenkou teploměr ukazoval mínus deset. Kolik je teď? Pouštím se do souboje s časem a dvěma kilometry. Topolům podél cesty přimrzl úsměv na rtech. O tom, že by mě někdo svezl, si

můžu nechat jen zdát. Nezbejvá než šlapat po svejch. A přitom... mohl jsem teď ležet vedle Lenky. Udobřovačky mají svoje kouzlo. Pohádáme se kvůli pitomosti. V pondělí má Lenka svátek. Dotáhnul jsem kytku. Karafiáty. Ženský si na kytku potrpěj. Knížku. Robert Ruark. Medojedky. Ruarka mám rád. A vázičku, nápad Marušky z práce. Lenka uzavřela semestr poslední zkouškou. Nic nemělo pokazit víkend. Pro Lenčiny rodiče jsem součást domácnosti. Jen mít IČO.

Chtěl jsem hokej dokoukat. Slováci dávali Kanadánům na frak. Vedli 3:1.

"Bobeši, neseď porád u tý telky!"

"Eště pět minut," v hokeji může trvat pět minut celou věčnost.

"Tak si trhni nohou!"

Uraženě odšuměla do pokoje. Hokej skončil, šel jsem nahoru. Zamkla se.

"Leni, neblbni," škemral jsem u dveří. "Tak, Leni!"

Neotevřela.

"Jedu domů!" naštvál jsem se. Šel jsem si pro věci. Potkal jsem Lenčina tátu. Ptal se na hokej. Lenka přestala trucovat a začala dolejšat. Jenže já rozhodnutí nezměnil. Dodatečně mně došlo, že Lence začínaly dny, které my dívky zrovna nemilujeme. Byla podrážděná. Cestou k vlaku jsme nemluvili.

"Mohls klidně zůstat do neděle," snažila se.

"Čau v pátek!" Ještě by si mě omotala kolem prstu.

Když jsem otvíral domovní branku, u plotu stálo kolo. Strojdo kolo. Naši už spali. Odemknul jsem a snažil jsem se proklouznout k sobě do pokoje, ale máma se probudila.

"To seš ty, Pepku? Jídlo máš v troubě."

"To je dobrý, mamí."

Máma stejně vstala. Myslí si, že je mně pořád sedm. Nějak nepostřehla, že jsem dospělej. Devětadvacet. Ani se mně nechce věřit, že jsem tak starej. Sestře bude letos čtyřicet. Když jsem viděl jako kluk vojáka, myslel jsem si, že je to starej chlap. Teďka vidím ty smrkáče v uniformách na nádraží a je mně z toho blbě.

"Proč si nechal na dvoře strejda kolo?" zeptal jsem se jen tak mimochodem.

"Jaký kolo?"

"Strejda Fanouš má na dvoře kolo, taky jsem se divil, že nešel s kolem domů."

"Když jsem zamykala, tak tam kolo nebylo," divila se máma. "Strejda jel do Lhoty gratulovat. Zejtra bude Oldřicha!" rozpomínala se.

Vyšel jsem ven. Baterkou jsem svítil na teploměr. Šestnáct a fous. Na konci vesnice hrozně nařikal pes. Tak nějak nezvykle vyl. Úzkostlivě. Až mně naskočila husí kůže. Nebo zapracovala zima? Prohlížel jsem si opuštěné kolo. "Teta mu zahraje, takhle se zmrskat!"

Na neděli jsem se těšil, že se pořádně vyspím. Z kuchyně mě budí bratrancův hlas. Budík si to šine k sedmé hodině. Dopříc! Bratranec? Kolo?! Chce zavolat doktora. Máme jedinej telefon ve vsi. Dopínám knoflík košile a zpovídávám bratrance.

"Stěžuje si, že ho bolí tadyhle," bratranec si sahá na prsa.

Asi si zlomil žebra.

"Jak se vracel ze Lhoty, tak jel ještě ke hřbitovu a tam se mu udělalo nějak slabo. Upadnul, snad byl v bezvědomí ... na obličejí měl krev ... musel spadnout ještě jednou ... cestou," skáče z jednoho na druhé.

Sakra, ti museli chlastat.

"My jsme si všimli kola, vlastně Pepek, když se vracel od vlaku," vysvětluje máma. "Bylo nám to divný, ale...," nechce říct, že si myslíme, že se opili. Bratranec chápe rychle.

"Vypil jen dvě decky vína," tvrdí.

"A k tomu ta hrozná zima," přidává se máma.

Ty poslední dvě decky, myslím si. Strejda Fanouš snese hodně. Celej život v pekárně. U pece. Za směnu urazil pár desítek a jen se oklepal. Jenže mu už není třicet.

"Doktore, mám příbuzného a ten šel s infarktem v zimě přes dva kiláky než se dostal domů. Jakou má šanci?" vyzvídám v pondělí na středisku u doktora Neterdy. Do medicíny vstupují počítače. Naše firma pomáhá pokroku. Každěj bílej plášť na obrazovku kouká jako husa do flašky, dělá mně dobře aspoň trochu je poučovat. A pak, taková známost se neztratí.

"No," doktor suše polkne a brejličky posune po nose nahoru. "Je důležité za jak dlouho se dostal do nemocnice. Nejděle do dvou hodin, to je mezní hranice, pak má šanci minimální, ale ... léčil se někdy se srdcem?"

Dvě hodiny!? Dělán si rekapitulaci. Po šesté vyjel ze Lhoty. Ve čtvrt na sedm mohl být na hřbitově. Dal na hrob chvojí a zapálil svíčku. Možná, že ho tam něco táhlo. Instinkt?! Pak se skácel. Kdyby se zastavil u sestry, co bydlí na kraji vesnice a ta mu zavolala sanitu, tak měl velkou šanci. Jenže strejda nebyl žádněj posera. S kolem se vlekl dál. Vstříc smrt ... NE! Ještě žije!

"Nevolali naši?" ptám se ve středu odpoledne v kanceláři Marušky.

"Ne, nikdo tě nesháněl."

"Tak to vidíš a Neterda na středisku říkal, že když na JIPCE přečká tři dny, tak je z nejhoršího venku. Kdepak, na strejdu Fandu si ta s kosou nepřijde," směju se. Ráno ho přestěhují na normální pokoj. V létě poseče zahradu kosou. Jako po operaci prostaty. Tenkrát tvrdil, že má rakovinu.

Makám domů. Dneska hrajou naši s Kanadou. Rozhodující zápas. Buď

a nebo! V garsonce je pusto .Musím myslet na Lenku. Kdyby tady byla. Maká na diplomce. Jenže ten hokej ... napínaj mě, že mám strach, abych taky nedostal infarkt ... Kariya nás posílá mimo hru. Zůstaneme bez medaile. V Norsku jsme vyřizený jak žádost.

Lenka v telefonu zapomněla na sobotu. Těší se na pátek. Já taky. Jak malej kluk. Večer Slováci projedou zápas s Rusama. Taky 2:3 po prodloužení. Jako přes kopírák.

Po půlnoci se konečně dostanu do postele. Filosofuju. Co je vlastně hokej proti strejdovu životu? ...brzy usínám.

Ve čtvrtek v poledne se vracím na centrálu na oběd. "Máš telefon, dělej!" Maruška huláká jako kdyby hořelo. Máma. Už podle hlasu vím, že ... strejda Fanouš ... už není ... -----

Ten pes na obci tak strašně vyl. Veterináři na vojně tvrdili, že pes, když cítí v blízkosti potencionálního nebožtíka, že hrozně vyje. Vzpomněl jsem si, jak jsme jednou káceli stromy. Jeden měl pořádněj kořínek. Kmen jsem neobejmul. Dal nám zabrat. Táta mě honil, jak nadmutou kozu a strejda se mě zastával: "Nehoň ho tak, Pepiku," vyčítal tátovi. "Já mít takovýho kluka ... ten můj .. ani ženskou si nenajde!"

V pátek Lenka čekala na nádraží. Cestou jsem jí všechno vyzvonil. Po večerí jsme zalezli nahoru do pokoje. Milovat a zapomenout. Stát se někým jiným. Nemít minulost. Ani budoucnost. Žít přítomností.

"Bobeši, už budeme spát, víš kolik je hodin," Lenka se na oko čílila. Bylo půl druhý.

"Leni," jako bych neměl dost.

"Počkej...," odstrkovala mě. "Dole se něco děje!"

Za minutu jsme na schodech uslyšely těžké kroky Lenčiny mámy: "Lenko, tátovi je špatně od srdce. Už jsem volala sanitu."

Ustrojili jsme se jako na vojně. Všechno šlo ráz na ráz. Houkačka. Doktor. Sestra. Sanitřák. Odvoz do špitálu. Zůstali jsme sedět v kuchyni u stolu. Tři sirotci.

"Říkala jsem mu, aby nic nedělal na zahradě, ale copak si dá říct," omlouvala se Lenčina máma, jako by za něco mohla. Slabý plamínek nad stolem hořel. Ještě hořel. Jak dlouho?

Za pár minut jsme opět leželi v posteli. Svět je kurva. Ještě před hodinou jsme se milovali. My nahoře. Šťastně. Lhostejně. Tam dole možná umíral člověk.

Lenka nemohla usnout. Brečela do polštáře. Utěšoval jsem ji. Nejraději bych řval s ní, ale v naší rodině chlapi nebrečej. Tátu jsem nikdy brečet neviděl. Ani jednou.

"Bobeši, jsme blbci," Lenka omílala dokola. "Hádáme se a co když se

třeba už za tejdenn nesejdeme, třeba mně přejede auto nebo... "nakrabovala. Na slzy neexistuje argument. Hladil jsem ji po vlasech. Nejraději bych se miloval, aby na všechno zapomněla, ale neměl jsem dost odvahy. Možná by byla ráda. Ale ani ona nenašla odvalu mně to říct. Škoda, že si lidi někdy nedokážou říct, co opravdu chtějí ... dokud není pozdě.

Lenka usnula dřív. Dával jsem si předsevzetí, co bych všechno měl udělat ... dokud není pozdě. Chtěl bych se sejít s Emilem Zátopkem. Jako kluk jsem zkoušel atletiku. Dlouhý tratě. Snil jsem o tom, že jednou vběhnu na olympijskej stadión na prvním místě při maratónu. Lidi vstávají ze sedadel. Provolávají moje jméno. Už proto bych chtěl mluvit se Zátopkem. Ten vítězné pocety prožil ve dvaapadesátým v Helsinkách. Musí to bejt krásný. Jenže já neuběh ani jeden maratón. Nejvíc třicet kiláků jako dorostenec. Na vejšce jsem se na běhání vykašlal. Jenže teď jsem si slíbil, že zase začnu a maratón jednou uběhnu. Ještě nejsem tak starej ... dokud není pozdě.

Od nedělního rozloučení s Lenkou jsem musel myslet na jejího otce. Zatím žil. Závěry jsem dělal opatrněji. Infarkt. Navíc jsem měl před sebou pohřeb. Rozlučková síň praskala ve švech. Strejda Fanouš měl kupu známých. Z pekárny. Z vesnice. Náš táta se chtěl jít na bráču podívat, když bude vystavenej, než zadělaj rakev .. ale před rozlučkovou síní se "zapovídal". Dodnes nevím, jestli neměl dost sil, podívat se na mrtvého bráču nebo se opravdu zapovídal.

Možná, že vše jednou pochopím, až půjdu na pohřeb, pokud se toho dožiju, třeba mojí sestře.

Naposledy jsem viděl strejdu. Pořád mně nedocházelo, že je to naposledy. Obličejí měl rozbitej, ale jinak vypadal spokojeně. Dolní čelist spadá dolů a z úst vystupovaly čtyři zuby. Připadalo mně jako by se natáhnul po práci.

Tátu jsem potkal v místnosti pro pozůstalé. Přitočil se ke mně: "Viděls strejdu?"

"Hm."

"Byl rozbitej? Hodně rozbitej?"

"Ani ne, trochu odřenej na nose," lhal jsem. Milosrdná lež. Komu by pomohla pravda. Zvedl jsem oči. Přiznávám, že jsem byl na měkko, ale .. táta .. po vrásčitých tvářích si razily cestu dvě opuštěné slzy. Byly jen dvě ... táta se za ně styděl. Vycítil, že jsem ho přistihl. Otočil se ke zdi . Vytáhl kapesník a otočil se zpátky ke mně. Balada o očích tátových.

Řečník z práce mluvil hezky. Taky farář i pán od myslivců. Děkovali strejdovi za všechno. Nejednou strejda mluvil o totálním nasazení. Jako jednadvacátý ročník ho neminulo. Neradostný vzpomínání. Vypravoval, jak desetiletý děti z Ruska šly pod bodákama, bosé a v roztrhaných hadrech. A vedle nich dobře živený a ustrojený vojáci s kvérama v rukách s

"Hakenkraicem" na rukávě. Viděl jsem celou scénu jako strejda. Chtělo se mně řvát nad nespravedlností a krutostí. Stejně jako nad skutečností, že strejda k nám nikdy nepříjde. Nebude klábosit o fotbale, o počasí. Nerozčílí se nad politikou a nezasměje se ... jasně, smát se. Strejda se rád smál. I když jeho život moc k smíchu nebyl.

Odpoledne jsme se sešli u bratrance. Malé občerstvení. Kafe. Stejně se sejdeme jen o funusech.

"Fanouš to byl fěr chlap," přiznával strejda Karel. Začalo se mluvit o dětech. Smutek se spláchnul pivem nebo panákem.

"Co von se Fanouš navyváděl na tancovačkách, za svobodna..." odešel člověk, zůstala legenda.

Myslel jsem na Lenku. Na jejího tátu. Včera večer ještě žil? Ale .. člověk má žít dokud je čas, jako v tý Gellnerově básničce:

Má milá, rozmilá, neplakej!

Život už není jinakěj.

Dnes bud'me ještě veselí

na naši bílé posteli!

Zejtra, co zejtra? Kdož pak ví.

Zejtra si lehnem do rakví."

Večer jsem si vzal tenisky, kulicha a vyběhl ven. S tmou v patách jsem udělal několik koleček kolem bloku. Začátek března, ale zima. Budu běhat každě den ... dokud neuběhnu maratón. Potřeboval jsem se fyzicky utahat, aby se mně po pohřbu líp usínalo. Těšil jsem se na Lenku a doufal jsem, že mě zejtra nedohoní další jobovka.

Mluvil jsem s babičkou. V místnosti byla máma a sestra. Sedávali jsme u babičky dokud žila. Ale jak je to možný, že s ní zase mluvím. Někdo zaklepal. Dveře se otevřely ... strejda Fanouš. Probudil jsem se. Strejda vstupoval do nebe. Jsem nevěřící, ale vím, že pro lidi jako byl Fanouš nemůže bejt nic jinýho než nebe.

V pátek odpoledne Lenka dorazila. Čekal jsem na nádraží .Slíbila, že přijede, když bude tátovi líp. Přijela. Sestupovala opatrně ze schůdků.

"Přendali ho na normální pokoj a ve středu mě k němu na okamžik pustili, "usmívala se. "Ale..."

"Ale dobře to dopadne," povzbuzoval jsem ji. Za Lenkou vystupovala známá babička z vlaku. Kouzelná babička. Šátek pod bradou na uzlu. Dlouhý zimník a já nemám buchy. Přišla se zeptat na tři přání.

"Lenko, co by sis přála, kdybych byl kouzelněj dědeček a splnil ti tři přání?"

"Tři přání...já...", " pochopitelně, nevěděla.

Jenže já už věděl. Postavit dům, zasadit strom, zplodit syna. Jako strejda. Aby po mně něco zůstalo. Lenka letos končí školu. Za pár měsíců budeme

svoji. A tak se kolem nás bude motat holčička s čůpkama jako ve vlaku.
Lenčina kopie v malým.

"A ty víš, co bys chtěl za přání?" otočila šikovně otázku.

"Jo."

"A co?"

"Tebe!"

Lenka se smála. Já věděl své...dokud není pozdě

Václav TESLÍK : BÁSNĚ

OKOLÍ PROMLOUVÁ ve mně - tak příjemně,
kouřím své vědomí, dým je mým hostem.
Zatlačím oharky - pomalu do stěn,
tiše se oslovím: Sedni si - vedle mě.

TRN Z KŮRY BLÍZKOSTI odtrhla - naše pýcha,
a v lůně chvíle té procitla troufalá
bolest. Jde do srdce, v němž stále ještě píchá
pocit, že zcela jsme – a nebo bezmála.

SVĚDOMÍM PODZIMU pomalu list se snáší,
s vědomím ticha splývá jeho plášť.
Nasloucháš. Žádný hlas? - Věř, je dnes věci naší,
zda soucit ticha probouzí v nás touhu, nebo zášť.

ZBLOUDILÝ ve mně pocit odcizení,
neví jak ven, na světlo, ven z končiny temné.
Co bych mu poskytl, když ve mně už nic není,
a ani nevím, zda - samota k sobě zve mne.

KROK S KROKEM v plátno tmy šijí,
údy i hlavu, též - napjatou v chůzi šijí.
Ruší mne. - Protivné mňoukání. Kotě?
Hledám jej. - Stín k němu jde dírou v plotě.

POZVOLNÉ STMÍVÁNÍ JDE tváří,
vrásky - v soumravný odlitek
čas (potměšilý host) utváří
- dál od lásky, blíž námitek.
Myšlenky vklouzly v zašlé hadry,
- oči, omšele znavené,
věk tuší: Jakýs anděl padlý
- u vyschlého již pramene.

DIVNÝ ČAS

Pod starou hruškou blíž božích muk:
Zvuk! - Cvrček cvrká.
Ruka se opřela - o boží muka,
opilec (ani muk) cvrká
na patu kamene. Cvrček
se odmlčel. Kristus je němý.
Divný čas. Cvrčka mi vyplašil.
- Ale co do tebe, člověče, je mi?

ČAJ pro chvíle pohody

č.90, březen 2014, ročník XIII

Vydáno 5. března 2014 v Nové Pace

Redakce: Václav Franc, K Hájku 1724, 509 01 Nová Paka

Franczub@seznam.cz

Grafická úprava titulní strany Jozef dřevník Borovský
Interní tiskovina LISu

TEXTY NEPROŠLY JAZYKOVOU ÚPRAVOU!